حضرت علی نین اؤگودلریندن

(از نصایح حضرت علی)

ضیاء شاکر

آذری تورکجه یه چئویرن:

عبدالکریم منظوری خامنه - دکتر جواد هیئت

وارلیق درگیسیندن سئچمه لر نشری

به نام خدا

مجله ادبی ترکی-فارسی "وارلیق" نزدیک به چهل سال است که در ایران منتشر میشود این نشریه وزین را میتوان به گنجینه ای از مقالات تشبیه نمود.گنجینه ای که شامل صدها مطلب و مقاله مهم در زمینه های مختلف ادبی، فرهنگی، تاریخی و .... میباشد. بسیاری از مقالات این نشریه در موضوعات مختلف به صورت پیوسته و سریالی به چاپ رسیده است و گاهی به چند ده قسمت در شماره های مختلف هم میرسد.
عدم دسترسی به تمامی شماره های این نشریه برای مخاطبان، گاهی باعث ناقص تلقی شدن مطالب آن و نیز غیر قابل استفاده شدن آنها شده است. این نیازمندی از یک سو و نیز لزوم و اهمیت بازخوانی میراث ادبی آذربایجان علی الخصوص برای قشر جوان از سوی دیگر موجب شد تا جمعی از جوانان در صدد ادغام برخی مقالات سریالی مهم این نشریه برآمده و آنها را مستقلا و یکجا بصورت الکترونیک منتشر نمایند. لازم به ذکر است ادغام مقالات از شماره های مختلف این نشریه، موجب شده است تبعا ترتیب عددی صفحات این مجموعه های مستقل نیز نامنظم شود. تا چه قبول افتد و چه در نظر آید.

عنوان کتاب: حضرت علی نین اؤگودلریندن

سال نشر:۱۳۹۵

وارلیق درگیسیندن سئچمه لر نشری

حضرت علي(ع)نين اؤگود (نصيحت)لری

- *** — مرحمت وعبادت لرين ان خشيرليسي،گيزلي صدقه وشرمک وانزوا گوشه‌سينده عبادت ائتمک دير .
- *** — اگر گريشديغين هرهانسی دعوا ده‌حقلي‌يسن ،قورخما ،حقي مدافعه ائده‌نين يارديمچي(کؤمه‌گی) سي آللاه‌دير .
- *** — آللاه‌دان قورخما يان ،بنده‌دن اوتانماز .
- *** — هرهانکي بيرمجادله‌ده صون غيرتيني صرف ائدن مطلقا ظفرقازانير
- *** — بيرمملکتده بيليجي(عالم) نه‌قدر چوخ اولورسا ، شقاوت ده اوقدر آز اولور .
- *** — حق سيزليقلارا عصيان ائتمه‌ين لر ،اونلاردان گله‌جک هر مصيبته قاتلانما ليديرير (دؤزمه‌ليديرير) .
- *** — انسان نه‌عجايب مخلوقدور . . .اؤزيندن بيرشئي خواهش ائديلسه ، اولا"طمع ، طعمدن صونرادا اؤزونو هلاک ائده‌جک درجه‌ده‌احتراصه (طمعه)فريفته‌اولور .ميدسيزليقا دوشرسه ،اوقدرمتاثراولورکي، حياتي‌نين لذتيني ايتيرير ،بيرشئيه غضب ائده‌جکي اولورسا او درجه‌حدت لنيرکي،بويوزدن (بوجهتدن) خسته‌اولور .بيرششيدن ممنون اولورسا ،اؤزينه‌اوسعادتي تامين ائدن واسطه‌لری محافظه ائتمه‌گی اونودور(يادداندن چيخارديير) .قورخويا دوچار اولورسا ، آغلاييب ،سيزلايارا ق اؤزيني رذيل ورسوای ائده‌ر .يوخسوللوغا ، گرفتار اولورسا ،اونا — بوناآووچ آچارا ق ذلت وسفالته دوشر . آجليغا ،صبيرو تحمل گؤسته‌ريرسه ،ضعفيندن آياغا قالخماز . معيشتي بولونداولوب چوخ يئيه‌جک اولورسا ،معده‌فساديندن قورتولماز .
- *** — اگرعلم اميدا يلنه‌اولسايدی،دنياداکي،بوتون انسانلارعالم‌اولوردی
- *** — اجل گلديکي زمان اؤلومو، هئچ بيرقوه منع ائده‌بيلمه‌ز . . .او، رشوت له ،دفع اولماز .حتي،سحروفسون ايله‌ده‌اوزاقلاشماز .

آذری تورکجه‌سينه‌چئويرن — منظوری

حضرت علی (ع) نین اؤگود (نصیحت) لری

(۲)

*** ـ اگر والدینی‌وه حرمت ائتسن،سن ده اولادوندان حرمت ورعایت انتظار چکه‌بیلرسن .

*** ـ قادینلارین ان خئیرلی‌سی، دنیایه‌چوخ اولاد گتیره‌نی‌دیر .

*** ـ دینی‌نی دنیایه‌ساتانلارین عاقبت‌لری خسراندیر .

*** ـ گؤزه‌ل خوی (عادت)،ان قیمتلی غنیمت دیر .

*** ـ تواضع گؤسته‌رین کی،خلقین حرمت وتکریمی‌نی قازاناسینیز .

*** ـ انسانلاری ذلتدن ذلته چکن ونهایت هلاک ائده‌ن اوچ شئیدیر : بیرینجیسی، خسیسلیک .ایکینجیسی، هواپرستلیک .اوچونجوسی ، تکبر و خودبین لیک .

*** ـ پیس عادت‌لری ترک ائت تا خلقین حرمتینه واصل اولاسان .

*** ـ انسانین آللاه قورخوسوایله آغلاماسی، گؤزلری‌نین نورینی آرتیرار .

*** ـ دنیانی ، آخرت مقابلینده‌سات . قازانارسان .

*** ـ یئمکده ،ایچمکده اعتدالی رعایت ائتمیه‌ن لر، اؤز نفس‌لری ـ نین دشمنیدی لر .

*** ـ یاخشی ایشلر گؤرمک ، عمرون برکتی دیر .

*** ـ اگر بیر سیاحته چیخارسینیز ،او یئرلرین عادت‌لرینه موافق اولماغا چالیشین .

*** ـ نصیحت ،دنیانین ان بهالی خزینه‌لری قدر قیمتلی اولدوغو حالدا ، اکثرا" چوخ اوجوز ساتیلیر .

*** ـ ایکی اوزلو انسانلاردان اوزاقلاشین ، چونکی، خوش وقتیزده اطرافینیزدا دولاشارلار . پیس وقتیزده سیزدن اوزچئویریب قاچارلار .

*** ـ اوزوین گولن لردن چکین،شایدبیر مصیبته‌دوچار اولارسان اونلار سنده‌ن درحال اوزاقلاشارلار .مبتلا اولدوغون فلاکتی باسدیرماغا چالیشمازلار .

آذری تورکجه‌سینه‌چئویرن ـ منظوری

ضیاء شاکر

حضرت علی(ع)نین اؤگود (نصیحت)لری
(۳)

*** - یا لانچیلارین با شلیجا صفت لری،بونلاردیر : اولا سنه دیللرتؤکر ، بیرچوخ شئیلر وعده ائده ر.صونرا سندن آوز چئویریب . دا ها صونرا دا آرخا ندا ن،سنین علیهه نده بیرچوخ شئیلردئیه ر .

*** - یا لانچیلاردا ن ،همیشه اوزا ق اولون .چونکی اونلارلا الفت وانسیت ائدسه ز ، سیزده یا لانچی اولورسوز .

*** - ائله بیر کیمسه نی دوست توت کی، آرا نیزدا قا ردا شلیق حصوله گلسین و سنین اولما دیغین یئرلرده ، سنی مدا فعه ائتمک اوچون دشمنا نلارینلا پنجه له شسین .

*** - دوستلارینا ، حرمت ائت . اونلارا عزت واکرا م گؤسته ر ، اونلار- ایله بیر آتا نین اؤز اولادی کیمی معا مله ائتمه گی اسیرگه مه تا کی سن ده اونلاری دوستوندا ن انتظا ر چکمه یه حق قا زا نا سا ن .

*** - فنا بیر ایشه با شلیا جا غین زما ن عجله ائتمه .بلکه خئیرلی بیر دوشونجه ، سنه او فنا لیقدا ن گله جک اولان تهلکه یه ما نع اولا .

*** - انسا نلارین ما هیتی، دوشوب قا لخدیقی و برا بر یا شا دیغی انسا - نلاردا ن (همنشین لریندن) آنلاشیلیر .

*** - علم ، هئچ بیر ثروت ایله سا تین آلینما ز . اونون اوچوندورکی، جا هل آدا م نه درجه ده وارلی اولورسا اولسون ،ان یوخسول بیر بیلیجی (دانشمند) ایله مقا یسه اولونما ز .

*** - انسا نا قیمت و شرف وئره ن یا لنیز علمدیر ، فقط عا لملر ، وارلی وغنی جا هل لرین قا رشیسیندا ، آنجا ق بیلیک (علم) سا یه سینده یوکسه لیر .

(آذری تورکجه سینه چئویرن :منظوری خا منه)

****

ضـيا شاكر

حضـرت علي (ع)مين آغوود (نصيحت)لـري

(۴)

** ـ خئيرلـي بـير آيشه ،باشلـيبا جاغين زمان تلـه‌س .چونكي، سـنى او خئيرلـى ايشدن پشـيمان ائده‌ن بـعضي حادثه‌لـر باش وئره‌بيلر .

** ـ رزقـين آللاه طرفـيـندن گلـديگيـني بيل،قازانجي‌نين ها موسيني اؤزونه حصـر ائتمه .اونون بير حصه‌سـيني دا محتـاج اولانلارا وئـر . آللاه‌تعالـى ،همنوعينه يارديم (كؤمك)ائده‌نلره داها چوخ وئره‌ر .

** ـ تجربه ايلـه بيلـيرم‌كي، دنيانين نه ذوقينده ونه ده‌كدرينده بقا يوخدور .اونون اوچون ذوقدن بؤيوك مسرت و كدردن ده يأس حـس ائتمه‌ك آغيللـي آدامون آيشي دگيلـدير .

** ـ زمانه اگر سـنه‌اويمازسا ، سن اؤزۆی زمانه‌يه اويدور .

** ـ يوخسوللار ، بعضا " چوخ چتين بوكوك لرده قاليرلار .سؤيلـه‌ـ ديك لـرى سؤزلـر نه قدر دوغرو اولـورسـا اولـسون، اونلارى دينلـه‌ين لـر سـؤزلـرينـه قولاق آسـمازلار .

** ـ نئجه انسانلار ، شروت صاحبي اولماق اوچون چالـيشـيرلار ، چوخ زحمت چكيرلر .لكن آل لـرينـه هئچ بيرشـئي گئچميره‌ممه‌زلر . لكـن ائلـه‌لـرى ده واردير‌كي، اوتوردوقـلارى يئرده دنيانين ان بؤيوك ثروت لـريني الـده‌ائده‌رلر . . .بو ، ائلـه بير سرديركي،بونون حكمتيني‌آنلـييا بيلـمه‌ك اوچون تقديره اينانماق لازم گلـيـر .

** ـ قازانماق ،حلال دير .لكن قازانجـا ،حريص اولماماق لازيمدير . حريص اولـمييانلارين يارديمچيسـي آللاه‌دير .

** ـ حقيقي دوست ، سـيخينـتلـى زمانلاردا ،سنه يارديم ائدنلردير

** ـ فسق و فجورا ،ومنفعته دايانان دوستلوقدا ، اصـلا" صـفـا و صميميت اولـمـاز .

** ـ آنادان ،بابادان محروم قالانلار يتـيم دگيل لر ، منجه اصل يتـيم اولانلار ، عقلـيدن محروم اولان كيمسـه‌لـردير .

** – بیرکیمسه‌یه ،اونون اقرانی و امثالی آراسیندا شرف وئرنجک بیر شئی وارسا او دا عقل دیر .

** – آللاهین انسانلارا وئردیگی نعمت‌لرین ان بؤیوگی عقل دیر .

** – معیشتی‌نی، مردانه بیر صورتده قازانماغا چالیش ،نفسینی ذلت‌دن صیانت‌ائت‌کی،فقیراولسان بئله شرفلی قالاسان .

** – لایق اولمایان کیمسه‌لره اوزسویو (آبرو) تؤکمه ، اوزونی بیهوده یئره رذیل ائده‌رسن .

** – هئچ بیرایشده‌لزومدان آرتیق تلسمه ، تأنّی صاحبی اولانلار اؤزلرینی بیر چیخمازا (بن بسته) گیرمکدن محافظه‌ائتمیش‌اولورلار .

** – یاربن (صاباحین)گله‌جک‌گونی، دوننکی گئچیردیگین گونه قیاس‌ائت .داشما "تسلی و راحت‌تاپارسان .چونکی نه قدر چابالاسان گونلری‌نین مقدراتینا حاکم اولابیلمه‌زسن .

** – حیاتین نعمت‌لرینه نایل اولدوغون زمان زینهاردآرتیق سئوینمه .محنت ومشقته دچار اولدوغون وقتده ده اصلاً تأسف‌ائتمه چونکی،ایکیسی ده بقاسیزدیر (تئزآرا دان گئده‌ندیر) .

** – خلق ایله خوش‌گئچین .کیمسه‌نی خور گؤرمه .

** – بیرکیمسه گلیب ده‌سندن بیرشئی ایسته‌رسه ،اگر وئرمیه‌جکسن، اونیله دادلی معامله ائت .اگر بئله ائتسن ،اؤز علیهنده تاپیلان بیر دشمنی آزالتمیش‌اولورسان .

** –خسیس‌لرله فقیرلر، عیناً "بیر- بیرینه بنزه‌رلر .چونکی‌ایکیسی ده ، حیاتلارینی محرومیت‌ایچینده گئچیریرلر .

** – دشمنیوه غلبه چالدیغین زمان ،اونو عفو ائت ،ظفرتاپماغین شکرونو ادا ائتمیش‌اولورسان .

** – دیلینی کفره آلیشدیرما ،دادلی دیللی اول،یوخسا ،قاباغینا گلن هوره‌ن کؤپک (ایت)لره دؤنرسن .خلقی زورلا اؤزوندن نفرت ائتدیره‌رسن .

آذری تورکجه‌سینه چئویرن ع.ک .منظوری خامنه

حضرت علی(ع)نین اوگود (نصیحت)لری

(۵)

*** ــ زینهار جاهل کیمسه‌لرله مزاح ائتمه .اونلارین حاللاری ودیللری عقربین قویروغو کیمی‌دیر ،درحال سنین قلبی‌وی زهرلی‌یه بیله‌ر .

*** ــ باطنی و ظاهری دوغرو اولان انسانلار اوچون،من ده دوغرویام لکن هرشئیی اگری گوره‌ن لره‌قارشی بلکه‌من ده اونلار کیمی اولا بیله‌رم .

*** ــ اصیل بؤیوک شرف ،ادب و فضیلتده دیر .یوخسا ،حسب ونسبده دگیل.

*** ــ هرشئیین مونونو اوزون اوزون دوشونن وبیرنوعی قراروئرمه‌ین ــ لردن، شجاعت وجسارت آدینا هئچ بیرشئی انتظار چکمه‌ک اولماز .

*** ــ آزغینلیغین مونو ،یارذیل ویاخود یوخ اولماقدیر .

*** ــ جهانین بوتون وارلیقلاری فانی‌دیر .بیر اوُرومجک (عنکبوت)توری کیمی‌دیر ،بیرآندا وار اولدوغو کیمی،بیر آندا دا یوخ‌ولا بیلر .

*** ــ حریص اولانلاردا ، حیادن اثر تاپیلماز .

*** ــ هر شئیه عبرت له‌باخین.وگوردوک لریزدن عبرت آلین .

*** ــ هئچ کیمسه‌نین خطاسینی اوزونه وورمایین .اونون خطاسینی، باشقا بیرینی مثال گوسته‌ره‌رک آنلادین .

*** ــ دشمنین ان تهلکه‌لی‌سی، حیله‌سینی گیزله‌مک خصوصوندا موفقیت گوسته‌رنلردیر .

*** ــ آغیللی انسانلار ،آز دانیشار .چوخ دانیشانلار ،فقط احمق لردیر .

*** ــ باشقالاری‌نین یاخشی حرکاتلارینی تقدیر ائدون.درحال دوستلاریزون چوخالدیغینی گوره‌رسیز .

*** ــ آغیللی‌لارلا،مشورت ائدیلمییه‌ن ایشلرده ،یاخشی نتیجه‌یه‌چاتماق اولماز .

*** ــ دنیادا ،آجلاری دویورماق قدر بؤیوک یاخشیلیق یوخدور .بونو انجام وئره‌نلر ،آخرتده ده اجرلرینه چاتارلار .

*** — حدینی بیلن ودرجه‌سیندن تجاوز اشتمیه‌ن کیمسه، حق نظرینده مقبول و خلق نظرینده‌دا مرغوب اولور .

*** — اولوم،هئچ کسی بورا خمیر،او،اثله‌بیر گئچید (معبر)دیر کی،هرکس اورادان گئچمه‌گه مجبوردیر .

*** — انسانلار داشما " بیلمه‌دیک‌لری شئیلردن هورکرلر .

*** — اگر خئیرلی بیرایش گؤرمک ایستیرسن،بوگونون ایشینی صاباحا قویما . چونکی،صاباحا قدر نه اولاجاغی بللی دگیل .

*** — دادلی دیللی اولانلارین دوستلاری،هرگون بیرآز داها آرتار .

*** — دوستلاریما دوست اولانلاری چوخ سئویره‌م.وا ونلارین قیمت لرینی ده ،دوستلوقلاری‌نین درجه‌لری ایله اؤلچوره‌م .

*** — انسانلارین قیمتی اشتدیک لری یاخشیلوقلارلا اؤلچولور .

*** — منیم دشمن لریمه دوست اولان کیمسه ،منیم ده دشمنیم‌دیر.ایسته دیگی قدر دوستلوق ادعاسیندا اولا بیلمز .

*** — حدینی بیلن کیمسه ، حقارت گؤرمه‌ز .

*** — تعجب لی‌دیر کی،انسان‌ن‌ صای جهتیندن ،غایت‌چوخدور .لکن بونلارین ایچینده ،انسانلیغینی تانییان چوخ آزدیر .

*** — سکوت ، یالان سؤیله‌مکدن و باشقالارینی چکیشدیرمکدن هرحالدا یاخشیدیر .

*** — اؤزلرینی حقتعالی یه سئودیرمیش اولانلار، محقق کی،خلقه‌ده سئودیرمیش اولورلار .

*** — ای نفس !..اگر سؤزون گوموش ایسه ،سکوتون قیزیلدیر .

*** — گناه اشلی‌ین بیرکیمسه‌نین توبه و استغفار اشتمه‌سی واجبدیر، لکن گناه اشتمه‌مه‌گه‌دقت اشتمک ،توبه‌دن ده فرضدیر .

*** — باشقالاری‌نین فلاکتیندن حصه قاپانلار ،کئچمیش مصیبتلردن درس آلانلار ،جداً " بختیار انسانلاردیر .

*** — بیر چوخ کیمسه‌لر واردیرکی اوزوزه‌گولرلر .لکن،آرخادان ،علیهزه بیر چوخ سؤزلرسؤیلرلر .بونلار ،نه‌صمیمی بیردوست ،ونه‌ده‌حقیقی بیردشمن اولمازلار .آنجاق ،اخلاقلاری نین خرابلیغینی اورتایا قویموش اولورلار .

" آذری توکجه سینه چئویرن — منظوری خامنه "

ضیاء شاکر
==========

حضرت علی(ع)نین اؤگود (نصیحت)لری

(۶)

** ــ نئچه کیمسه‌لره وفا گؤسته‌ردیم .لکن اونلاردان،هئچ بیروفا گؤرمه‌دیم .بونیله‌برابر ،گینه وفاکارلیقدان صرف نظر ائتمه‌دیم .

** ــ بیردوستوملا اولان عهد و پیمانیمی پوزماق ایسته‌رسم، اولا" وجدانیما مراجعت ائده‌رم .اگر بیرحیا و انصاف دویارسام ،اودوستلوقی پوزماقدان درحال صرف نظر ائده‌رم .

** ــ دوستلوق ،حقتعالی اوچون اولارسا ،صافی و خالص دیر . اوندان بیرضرر گلمه‌ک احتمالی یوخدور. منفعت لره باغلی اولان دوستلوقلار ایسه ،اکثرا "فایدا یئرینه ضرر گتیرر.

** ــ هر دردە بیر دوا تاپولار ،لکن اخلاق سیزلیق علّتینی شفا یاب ائده‌جک بیر علاج یوخدور .

** ــ بیز خقیقتی مدافعه‌ائده‌رکن،اونا ،اولا"اؤزیمیز ایناناملیق .صونرا دا باشقالارینی ایناندیرماغا چالیشمالی یق .

** ــ آنا یا ــ با با یا ، حرمت و اطاعت ، آللاهین رضاسینی تحصیل اوچون انجام وئریلن عبادت له برابردیر .

** ــ شرف و ناموس ان بؤیوک خزینه دیر .اونلارا مالک اولانلار ، حیاتلارینی داشما خوشبختلیک ائیله کئچیره‌رلر .

** ــ دیلی‌نیزی داشما " یاخشی دانیشماقا ایشه‌آپارین .اوسیزی خوشبخت ائتدیگی کیمی ، فلاکته ده سالا بیله‌ر .

** ــ انسانی وقتیندن اول ییپرادان (بین دن آپاران) وارسا ، او دا تنبللیک دیر .

** ــ چالیشانلار ،فنالیک دوشونمه‌یه وقت تاپا بیلمه‌زلر ،چالیشمایانلار ایسه ،اؤزلرینی فنالیقدان قورتارا بیلمه‌زلر .

** ــ آللاها دایانان ، هئچ بیر زمان ییخیلماز .

** ـ آز عبادت ائدیب چوخ چالیشماق،چوخ عبادت ائدیب آز چالیشماقدان افضل دیر .

** ـ حقیقت یولوندا ،قدم گؤتورمینلر ،یاری یولدا قالارلار .

** ـ عزم و ثبات انسانلارین ان بؤیوک یاردیمچی‌سی دیر .

** ـ زمانین ایجابلارینا ،اویمویانلار ،سورودن آیریلمیش قویونلار کیمی دالو قالیرلار .

** ـ بیر کره مظلوم اولماق ،مین کره ظالم اولماقدان اولی دیر.

** ـ هر نوع فنالیقدان اوزاق قالماق ایستیورسوز ،دیلی‌نیزین قاباغینی آلین .

** ـ دائما " خئیر تاپماق ایستیه‌ن ،هر شئیی خیره یورمالی .

** ـ شخصینیزه فنالیق ائدن بیر دشمنی باغیشلاین .لکن وطنیزه‌و ملتیزه فنالیق ائدن بیر کیمسه‌نی اصلا" عفو ائتمیین .

** ـ هرشئی زواله محکومدور .بونون یالنیز بیر استثناسی واردیر . او دا فضیلت دیر .

** ـ سلطنت وتحکم حرصینه فریفته اولانلار ،دبدبه و سلطنت ایچینده یاشامیش اولسالاردا ، دائما "لعنت ایله‌خاطرلانیرلار .

** ـ آللاهین غضبیندن قورتولموش اولان بیرتک ظالم یوخدور .

** ـ چتینلیک لره تحمل ائدن ،ایشین آخریندە آسانلیقلار ایله روبرو اولار .

** ـ نه قدر تنها بیریئرده اولورسا ،اولسون بیرفنالیق یاپارکن ، سنی هئچ کیمسه‌نین گؤرمه‌دیگینه حکم ائتمه ،سنی مطلقا بیر گؤره‌ن واردیر . او دا آللاه‌دیر .

** ـ بوتون انسانلار ، آللاهین قولودور (بنده‌سی دیر) . لکن هئچ بیرکیمسه ، اؤزگه بیرکیمسه‌نین قولی دگیل .

** ـ اؤلدوکدن صونرا یاشاماق ایسته‌رسیز ،اؤلمه‌زبیرا ثربورا خین.

** ـ حق سیزلیک مقابلینده اگیلمه یین .چونکی،حق نیزلا برابر شرفی‌نیزی ده الدن وئره‌رسیز .

** ـ یاخشیلیق ائدین .اونون مقابلینده فنالیق گؤره‌جاغیزی قطعیاً "عقلیزه گتیرمه یین .

** ـ حیاتی آزالدان آفتلردن بیری ده حسد دیر .

** ـ آغیللی بیرانسان،فقیراولا بیلەر .فقط او،هئچ کیمسه‌نین صدقه‌سینه محتاج دگیلدیر .

** ـ چوخ دانیشمایین کی،هرکسین گؤزوندن دوشرسیز .

** ـ احتراص (طمع)فیض و کمالین ان بؤیوک دشمنی‌دیر .

** ـ حیاتین قارشینا چیخاردیغی مشکل حادثه‌لره صبروتحمل ائت اونلاری کیمسه‌دن بیلمه . و هئچ کیمسه‌یه قارشی قلبینده بیربغض و عداوت بسله‌مه ، هئچ کیمسه‌یه‌حدّت وشدت گؤسته‌رمه .

** ـ انسانلارین ان آغیللی‌سی ، انسانلاری ان زیاده مقدورو مظلوم گؤره‌ندیر .

** ـ بیرحکمت و بیرحقیقت آرا یب تاپماق مؤمن‌لر اوچون بیر غنیمت دیر .

** ـ اولادلارنیزی یاشایاجاقلاری زمانه گؤره تربیه‌ائدین .

صون

* * *

"آذری تورکجه‌سینه چئویرن.منظوری خامنه"

حضرت علی (ع) نین اؤگودلریندن

۱ ـ مَن سَأَلَ عَلِمَ
۱ ـ سوروشان اؤگره‌نر.
۲ ـ العالم والمتعلّم شریکان فی الاَجر
۲ ـ معلم وشاگرد ایکیسی ده اجرومکافاتدا اورتاقدیر (شریکدیر).
۳ ـ العِلمُ یَدُلُّ علی العَقل فمَن عَلِم عَقل
۳ ـ علم آدامی عقله هدایت ائدر پس علم اؤگره‌نن عاقل اولور.
۴ ـ اِسمَع تَعلَمْ و اَسکُتْ تَسلَمْ
۴ ـ دینله (قولاق آس) و اؤگره‌ن، دینمه و راحات اول.
۵ ـ بالفِکر تَنجَلی غیاهب الامور.
۵ ـ فکر سایه‌سینده چتین ایشلر آیدین و آسان اولور.
۶ ـ فَکِّر ثُمّ تَکَلّم تسلم من التزلل
۶ ـ دوشون (فکرائت) سونرا سؤیله، دیل سورچمه (لغزش) سیندن امان‌دا اولاسان.
۷ ـ من کانت لَهُ فِکرةٌ فَلَهُ فی کُل شیءٍ عبرةٌ
۷ ـ دوشونن آدام هر شئیدن عبرت آلار.
۸ ـ عندالامتحان یکرم الرجل او یهان
۸ ـ سیناق (امتحان) دا کیشی عزیز و یا ذلیل اولار.
۹ ـ العبد حُرٌ ما قَنِعَ، الحُرُّ عبدٌ ما طَمَعَ
۹ ـ قانع قول آزاد صاییلیر، لکن طمعکار آدام قول اولور.
۱۰ ـ اِذا قَدَرْتَ علی عَدُوِّکَ فاجْعَل العفوعَنهُ شُکراً لِلقُدرةِ علیه
۱۰ ـ دشمنینه غالب اولونجا غلبه‌نین شکرانینا اونو عفو ائت.

١١ ـ العفوُ زينُ القُدرة
١١ ـ باغيشلاماق قدرتين زينتی دير.

١٢ ـ إقبل عُذرَ مَن اعتذرَ إليكَ
١٢ ـ سندن عفو ايستهينی باغيشلا.

١٣ ـ عِندَ زوالِ النِعَمِ تَتبيّنُ الصديقُ مِنَ العدوُّ
١٣ ـ پولون اولماييندجا دوست دوشمندن سئچيلير.

١٤ ـ ثلاث لاتُهَنّا لصاحِبهُنّ العيش : الحِقدُ و الحسَدُ و
سوءُ الخُلقِ .
١٤ـ اوچ شئی آدامين گونونو آجی ائدهر : كينه ،گيجيك وخويسوزلوك *

١٥ـ إنّما الشرفُ بالعَقلِ والأدبِ لابالمالِ والحَسَبِ .
١٥ـ آدامين شرفی مال وعائلهسيله دگيل،عقليله و ادبيلهدير.

١٦ـ الشرفُ بالهِممِ العاليةِ ،لا بالرّممِ البالية
١٦ـ شرف و افتخار چوروموش سوموک لرلهيوخ ،بويوک ايشلرلهالدهائديلير

١٧ـ الحُمقُ داءٌ لا يداوىٰ و مَرضٌ لا يَبرىٰ
١٧ـ احمقليق دواسيزدرد و توختامايان ناخوشلوقدور.

١٨ـ إيّاكَ و مُصادقةُ الاحمقِ فإنّهُ يُريدُ أنْ ينفعُكَ فيَضُرّكَ
١٨ـ سنه منفعت يئتيرمک ايستهين احمقدن ساقين سنه زيان يئتيرر.

١٩ـ أحمقُ الناسِ مَن ظَنّ انّهُ أعقلُ الناسِ
١٩ـ آداملارين ان احمقی اوزونو ان عقللی بيلهنی دير.

٢٠ـ الغريبُ مَن لَيسَ لَهُ حبيبٌ
٢٠ـ دوستی اولمايان آدام غريب دير.

٢١ـ كُلٌ يَحْصدُ ما زرَعَ و يُجزی بما صَنَعَ
٢١ـ هركس اكديكينی بيچهر و ائتديگينين قارشيليغينی گورهر.

٢٢ـ مَن حَفرَ بئراً لِاخيهِ وقعَ فيهِ
٢٢ـ قارداشينا قويو قازان اوزو قويويا دوشهر.

---

* ـ بداخلاقليق

۲۳ـ مَنْ لَمْ يَرحَم لَمْ يُرحَم

۲۳ـ رحم ائتمه‌ین رحم گؤرمز .

۲۴ـ مِن اَفضَلِ الورع اَن لا تَعتمِدُ في خلوتِک ما تَستحي مِن اَظهارِهِ في علانیتِک .

۲۴ـ تقوانین علامتی بودورکی، آچیق دا ائلیه بیلمه دیگینی گیزلی‌ده ائتمه‌سین .

۲۵ـ اجتنابُ السیئاتِ اَولی مِن اکتسابِ الحسنات .

۲۵ـ پیسلیقدان ساقینماق یاخشلیقدان یئی‌دیر .

۲۶ـ نُصحُک بین الملاء تقریع

۲۶ـ هرکسین یانیندا نصیحت ائتمک ملامت‌دا ییلیر .

۲۷ـ التجاربُ علمٌ مُستفادٌ

۲۷ـ تجربه الده ائدیلمیش علم‌دیر .

۲۸ـ اِذا جَنیتَ فاعتذِرْ اذا جُنِيَ علیکَ فاَغفِر

۲۸ـ پیسلیک ائدینجه عذر ایسته وسنه پیسلیک اولورسا باغیشلا .

۲۹ـ شیئانِ لایُعرَفُ مَحلَّهُما اِلّا مِن فَقْدِهِما : الشبابُ والعافیةُ

۲۹ـ ایکی شئی الدن گئتمه‌میش قدری بیلینمز : گنجلیک و ساغلیق

۳۰ـ بادرْ شبابِکَ قبلَ هَرمِکَ و صحتکَ قبلَ سُقمِکَ

۳۰ـ قوجالیقدان قاباق گنجلیگین (جوانلیقین) ونا خوشلیقدان قاباق صاغلیغین قدرینی بیل . ج - ه .

**** *** ****

حضرت علی (ع) نین اؤگودلریندن

۱ ـ من آبصَرَ زَلّتهُ صَغرَتْ عِندهُ زَلّةُ غیرِه
۱ ـ اؤز عیبی‌نی گؤره‌ن، باشقالاری‌نین عیبین کیچیک گؤرەر.

۲ ـ ذهابُ البصرِ خیرٌ مِن عمیَ البَصیرةِ
۲ ـ گؤزون گؤرمزلیگی، کؤنول دویماز لیغیندان یاخشیدیر.

۳ ـ الخائِفُ لا عیشَ لَهُ
۳ ـ قورخاق آدامین یاشاییشی اولماز.

۴ ـ آفضلُ الناسِ مَن کَظَم غیظَهُ و حَلَم عَنْ قُدرةٍ
۴ ـ انسانلارین اوستونو (افضلی) اودورکی، غضبینه غالب گلسین و قدرتده ایکن یوموشاق (حلیم) اولسون.

۵ ـ رُبَّ آمرٍ جوابُهُ السُّکوتُ.
۵ ـ بیرپارا سؤزلرین جوابی سکوتدیر.

۶ ـ العِلمُ کنزٌ عظیمٌ لایفنیٰ، العقلُ ثوبٌ جدید لا یبلیٰ
۶ ـ بیلیک بؤیوک خزینه‌دیرکی، آرادان گئتمز، عقل یئنی بیر پالتاردیرکی، کهنه‌لمز.

۷ ـ اذا اکمَلَ العقلُ نَقصَتِ الشَّهوةُ.
۷ ـ عقل انکشاف ائدنده شهوت آزالار.

۸ ـ ظَنُّ العاقلِ آصَحُّ مِن یقینِ الجاهِلِ.
۸ ـ عقیللی آدامین شکی، جاهلین یقینیندن یاخشیدیر.

۹ ـ مَنْ عَرفَ نَفسَهُ فَقَدْ عَرفَ رَبَّهُ.
۹ ـ اؤزونو تانیان آللاهینی تانیر.

۱۰ ـ مَن آکرم نفسَهُ اهانَتهُ.
۱۰ ـ اؤزونو بؤیوک گؤره‌ن کیچیلیر.

۱۱ ـ اِذا رَأیتَ مظلوماً فَآعِنهُ علی الظالم
۱۱ ـ مظلومو گؤرونجه ظالیمین علیهنه اونا یاردیم ائت.

۱۲ ـ كُلُ شئي يَعزّ ينزُر إلّا العِلم فإنّهُ يعزُّ حين يَغزُز.
۱۲ ـ هربيرشئي آز اولونجا قيمتلنير ،يالنيز بيليك چوخ‌ا ولاندا قيمت تاپار.
۱۳ ـ العِلم لا يَنتهى
۱۳ ـ بيليگين صونى يوخدور.
۱۴ ـ اِكتسِبُوا العلمَ يُكسِبُكُم الحيوة.
۱۴ ـ بيليگ اله گتير تا حياتي اله گتيره‌سن .
۱۵ ـ آلمالُ يَنقُصُ بالنّفقِه و العِلمُ يزكُو على الانفاق.
۱۵ ـ مال باغيشلاما قلا آزالار ،بيليك باغيشلاما قلا آرتار.
۱۶ ـ مَن تَمّ عِلماً فكأنّهُ جاهِل
۱۶ ـ بيليگيني گيزله‌دن بيلگسيزه بنزه‌ر .
۱۷ ـ الكِذبُ خيانة.
۱۷ ـ يالان خيانت دير.
۱۸ ـ لا تُحدِّث بما تخافُ تكذيبَهُ.
۱۸ ـ يالان صانيلان سؤزو سؤيله‌مه .
۱۹ ـ لا تستصغرنّ عدوّاً وإن ضعف.
۱۹ ـ دشمن ضعيف ده اولسا كيچيك صايما .
۲۰ ـ الواحِدُ مِن الاعداء كثيرٌ.
۲۰ ـ بير دشمن چوخدير.
۲۱ ـ اعداؤُكَ ثلاثةٌ : عَدُوّكَ وعَدُوُّ صديقك وصديقُ عَدُوِّكَ.
۲۱ ـ سنين دشمن لرين اوچ كيشي دير : دشمنين ، دوستونون دشمني و دشمني‌نين دوستو .

ج . هـ

———— * ————

حضرت علی(ع)نین اؤیودلری

****

اِیّاکَ وَالغَضَبَ فَاِنَّ اَوَّلَهُ جُنونٌ وَ آخِرَهُ نَدَمٌ

غضبدن ساقین ،چونکی اوّلی جنون وصونو، پشیمانلیق دیر.

مَنْ حَسُنَ ظَنُّهُ بِالنّاسِ حازَ مِنْهُمُ الْمَحَبَّةَ

هرکس خلقه خوشبین اولسا اونون دوستلوغونو قازانار.

مَنْ اَکْرَمَ نَفْسَهُ اَهانَتْهُ

اؤزونو بؤیوک سانان کیچیلر.

اَلْمَکْرُ بِمَنِ ائْتَمَنَکَ کُفْرٌ

سنه اینانان وگووه‌نن کیمسه‌یه آل(حیله‌ومکر)ائتمک کفردور.

العدل قوام الرعیه

عدالت رعیّتین دایاغی وقوامی دیر.

رَحِمَ اللّهُ اِمْرَءً اَحْیا حَقّاً وَ اَماتَ باطِلاً وَ دَحَضَ الْجَوْرَ وَاَقامَ الْعَدْلَ

آللّه حقّی‌دیریلدن وباطلی اؤلدورن ،ستمی‌قالدیران وعدلی ایاقدا توتانی باغیشلاسین.

کَثْرَةُ الْمالِ تُفْسِدُ الْقُلوبَ وَتُنْشِیءُ الذُّنُوبَ

مالین چوخلوغو، اوره‌کلری پوزار وگناه گتیره‌ر.

لاذُخْرَ کَالْعِلْمِ

بیلیک کیمی خزینه یوخدور.

لاتُغْلِقْ باباً یُعْجِزُکَ اِفْتِتاحُهُ

آچا بیلمیه‌جکین قاپی‌نی باغلاما.

لاتُغالِبْ مَنْ لاتَقْدِرُ عَلی دَفْعِهِ

دفعینه گوجون یئتمه‌ین آداملا ووروشما.

اَلْغَشُوشُ لِسانُهُ حُلْوٌ وَقَلْبُهُ مُرٌّ

ایکی اوزلو آدامین دیلی شیرین واوره‌گی آجی دیر.

اَلْحَقُّ اَنْهَجُ سَبیلٍ اَلْعِلْمُ خَیْرُ دَلیلٍ

حق ،ان دوغرو یول وبیلیک ،ان یاخشی قلاووز (راهنما) دور.

اُبْذُلْ لِصَدیقِکَ کُلَّ الْمَوَدَّةِ وَلاتَبْذُلْ لَهُ الطُّمَأْنینَةَ

دوستونا سرّیندن سوای هرشئی تاپشیرا بیلرسن.

مَنْ ضَعُفَ عَنْ حَمْلِ سِرِّهِ کانَ عَنْ سِرِّ غَیْرِهِ اَضْعَفُ

اؤزسرّینی ساخلامایان آدام اؤزگه‌نین کین ده ساخلایانماز.

۱ ـ اَلحِکمَةُ شَجَرَةٌ تَنبُتُ فی القُلوبِ و تُثمِرُ علی اللِّسانِ .
۱ ـ بیلیک اورەکدە گویەرن و دیل ایلە میوەوئرەن بیرآغاجدیر .

۲ ـ اَنفَعُ العِلمِ ما عُمِلَ بِه
۲ ـ ان فایدالی بیلیک اونا عمل ائلەدیگین دیر .

۳ ـ غِنا العاقِلِ بِعِلمِه ، غِنا الجاهِلِ بِمالِه
۳ ـ اوسلو(عقللی)نون زنگین لیگی بیلیکیلە و بیلیک سیزین زنگینلیگی مالیلە دیر .

۴ ـ مَن کَتَمَ عِلماً فَکَاَنَّهُ جاهِل
۴ ـ بیلیگینی گیزلەدن آدام بیلیک سیز کیمی دیر .

۵ ـ لا یَشبَعُ المؤمِنُ وَ اَخاهُ جائِعٌ
۵ ـ مؤمن آدام قارداشی آج کن اوزونو دویورماز .

۶ ـ الحازِمُ لا یُؤَخِّرُ عَمَلَ یَومِهِ اِلی غَدِه
۶ ـ احتیاطلی آدام بوگونون ایشینی صاباحا بوراخماز .

۷ ـ اِستَشِر عَدُوَّکَ العاقِلِ و اَحذِر رایَ صَدیقَکَ الجاهِل
۷ ـ عقللی دشمن ایلە مشورت ائت وجاهل دوستونون راییندن صاقین .

۸ ـ اَلحَسَدُ سِجنُ الرّوح
۸ ـ کیجیک روحون زندانی دیر .

۹ ـ اَلحَسَدُ یُذیبُ الجَسَد
۹ ـ کیجیک گودەنی (بدنی) یاغار (یاندیرار،اریدەر) .

۱۰ـ شِدَّةُ الحِقدِ مِن شِدَّةِ الحَسَد
۱۰ـ کینەنین شدتی کیجیکین چوخلوغوندا ندیر .

۱۱ـ اَللِّسانُ سَبُعٌ اِن اَطلَقتَهُ عَقَر
۱۱ـ دیل ییرتیجی حیوان کیمیدیر .بوراخیرسان سنی ییرتار (سانجار) .

۱۲ـ کَم مِن اِنسانٍ اَهلَکَهُ لِسانٌ
۱۲ـ نئجە آدام لاری دیللری برباد ائتدی .

حضرت علی(ع)نین اؤیودلری

****

۱ ـ زَلَّةُ الْقَدَمِ تُدْمِی زَلَّةُ اللِّسانِ تُرْدی

آیاقین قایماسی(زویوشمه‌سی)قان آخیدار،دیلین قایماسی‌باشی بادا وئره‌ر

۲ ـ کَمْ مِنْ اِنْسانٍ اَهْلَکَهُ لِسانٌ

نئچه انسانلارکی دیللری اونلارین باشین بادا وئرمیشدیر

۳ ـ مَنْ طالَ عُمْرُهُ فُجِعَ بِاَحْبابِهِ ٠

هرکسین عمرو اوزانسا دوستلارین داغین گؤره‌ر

۴ ـ ثَمَرَةُ طُولِ الْحَیوةِ السُّقْمُ وَالْهَرَمُ .

اوزون عمرون ثمره‌سی قوجالیق وخسته‌لیک دیر .

۵ ـ کُنْ سَمِحاً وَلاتَکُنْ مُبَذِّراً .

الی آچیق اول ، لاکن اسراف ائتمه

۶ ـ ذَرِالسَّرَفَ فَاِنَّ الْمُسْرِفَ لایُحْمَدُجُودُهُ وَلایُرْحَمُ فَقْرُهُ .

اسرافی بوراخ چونکی مسرف‌آدامی باغیشلادیغی زمان مدح ائتمزلر و

یوخسوللوغوندادا الینده‌ن توتمازلار .

۷ ـ اَلْکَیِّسُ مَنْ کانَ یَوْمُهُ خَیْراً مِنْ اَمْسِهِ .

زکی وآییق آدامین بوگونو دوننیندن یاخشی‌دیر .

۸ ـ ثَلاثٌ لایَنْظُرُاللّهُ اِلَیْهِمْ اَلعامِلَ بِالظُّلْمِ وَالْمُعِینَ اِلَیْهِ وَالرّاضِی بِهِ .

تانری اوچ آداما رحمت‌گؤزیله‌باخماز : ظالمه ، ظلمه‌یاردیم ائده‌نه ،

وظلمه‌راضی اولانا .

۹ ـ اَلْبَغْیُ یُخَرِّبُ الدِّیارَ .

ظلم اؤلکه‌نی ویران ائده‌ر

۱۰ ـ مَنْ ظَلَمَ ظُلِمَ .

ظلم ائده‌ن ظلم گؤره‌ر .

۱۱ ـ لاتَنْظُرْاِلی مَنْ قالَ وَانْظُرْاِلی ما قالَ .

باخماکیم‌سؤیله‌دی ، باخ نه‌سؤیله‌دی .

۱۲ ـ اَلْکَلامُ کَالدَّواءِ قَلیلُهُ نافِعٌ وَکَثیرُهُ قاتِلٌ

سؤز، داوا تکین دیر، آزی فایدالی و چوخو اؤلدوروجودور.

۱۳ ـ لاتَتَکَلَّمَنَّ اِذا لَمْ تَجِدْ لِلْکَلامِ موقِعاً

گرکمه‌دیکی یئرده دانیشما .

حضرت علی(ع)نین اؤگودلری

****

۱ ـ اَلْعَجَلَةُ مَذْمُومَةٌ فِي كُلِّ اَمْرٍ اِلّافِيما يَدْفَعُ الشَّرّ

تله‌سمک ـ شرین دفعیندن باشقا ـ هرایشده پیس دیر.

۲ ـ مَنْ عَجَلَ زَلّ

تله‌سن ،قایار (سوروشر)

۳ ـ مَنْ صَبَرَ هانَتْ مُصیبَتَهُ

صبر ائده‌نین مصیبتی یونگولله‌شر.

۴ ـ مَنْ يَصْبِرْ يَظْفُرْ

صبر ائده‌ن قازانار

۵ ـ اِمْشِ بِدائِکَ ما مَشی بِکَ

اؤز دردینه دؤز

۶ ـ اِذا لَمْ تَكُنْ عالِماً ناطِقاً فَکُنْ مُسْتَمِعاً واعِياً

اگربیلیکلی ناطق دگیلسن اؤگره‌نن دینله‌ییجی (قولاق آسان) اول.

۷ ـ شَرُّ النّاسِ مَنْ كانَ مُتَتَبِّعاً لِعُيُوبِ النّاسِ وَعَمِياً عَنْ مَعايِبِهِ

ان پیس آدام اؤزگه‌لرین عیبین گؤرن واؤزونوکون گؤرمه‌ین دیر.

۸ ـ سامِعُ الْغیبَتِ اَحَدُ الْمُغتابِينَ

دئدی ـ قودی (غیبت) یه قولاق آسان دئدی ـ قودیچیلردن صاییلار.

۹ ـ غافِضُ الْفُرصَةَ عِنْدَاِمْکانِها فَاِنَّکَ غَيْرُمُدرِکْها عِنْدَفَوْتِها

فرصت الینه دوشنده اوندان فایدالان ،چونکی الدن گئدسه قاییتماز.

۱۰ـ مَنْ رَضِيَ بِقِسْمِ اللّهِ لَمْ يَحْزَنْ عَلى ما فاتَهُ

تانری نین وئردیگینه راضی اولان الیندن گئده‌یه کدرلنمز.

۱۱ـ مَنْ اِكْتَفی بِالْيَسیرِ اِسْتَغْنی عَنِ الْكَثيرِ

آزا دؤزه‌ن ، چوخا محتاج اولماز.

۱۲ـ اَحْسَنُ الْمَقالِ ما صَدَّقَهُ الاَفعال.

سؤزلرین ان یاخشیسی عمل ایله بیرلیکده اولانی دیر.

۱۳ـ اِنَّ ماضِيَ يَوْمِکَ مُنْتَقِلٌ وَباقِيهُ مُتَّهَمٌ فَاغْتَنِمْ وَقْتَکَ بِالعَمَلِ

کئچن کئچمیش ،گلن ده بللی دگیل ،بوگونو غنیمت بیل وچالیش.

۱۴ـ آفَةُ الْعِلْمِ تَرْکُ الْعَمَلِ بِهِ ،آفَةُ الْعَمَلِ تَرْکُ الاِخْلاصِ فيهِ

علمین آفتی اونا عمل ائتمه‌مک ،عملین آفتی اخلاصیله بیرلیکده اولماماغیدیر

ج ـ هـ

حضرت علی(ع) نین اؤیودلری

****

لِكُلِّ حَيٍّ مَوْتٌ ،لِكُلِّ شَيْئٍ فَوْتٌ

هریاشایان اؤلور وهرشئی آرادان گئده ر

عَجِبْتُ لِمَنْ نَسِيَ الْمَوْت وَهُوَيَرىٰ مَنْ يَمُوتُ

باشقاسی‌نین اؤلومونو گؤروب ،اؤلومو اونودان آدا ما تعجب وحیرت ائدیره م

نَفَسُ الْمَرْءِ خَطَاهُ اِلىٰ اَجَلِهِ

چکدیگیمیز هرنفس ، بیزی اؤلومه یاخینلاشدیریر .

لَوْ اِنَّ الْمَوْتَ يُشْتَرىٰ لَاشْتَرِيَهُ الاغْنِيَاءُ

اؤلوم آلینمالی اولسایدی زنگینلر اونو آلاردیلار .

آفَةُ الْعُلَمَاءِ الْعَالِمُ الْفَاجِرُ ،آفَةُ الْعَدْلِ السُّلْطانِ الْجائِرُ .

خلقین باشی‌نین بلاسی فاسق عالمدیر وعدالتین دشمنی ظالم‌پادشاه‌دیر .

مَنْ قَلَّتْ تَجْرِبَتَهُ خُدِعَ

تجربه‌سی آز اولان آلدانار .

اَلْجَهْلُ اَنْكَرُ عَدُوٍّ .

جهالت‌ان پیس دشمن دیر .

كَيْفَ يَهْدى غَيْرَهُ مَنْ يُضِلُّ نَفْسَهُ .

اؤزو آزمیش اولان نئجه باشقالارینا یول گؤسته‌ره‌بیلر .

اَمْسِكْ عَنْ طَرِيقٍ اِذا خِفْتَ ضَلالَتَهُ .

آزابیله‌جگین یولدا یئریمه .

اِذا فَارَقْتَ ذَنْباً فَكُنْ نَادِماً .

گناه‌دان فارغ اولونجا پئشمان اول .

اَلنَّدَمُ عَلَى الْخَطيئَةِ يَمْحاها .

پشیمانلیق گناهلاری سیله‌ر .

مَنِ اعْتَزَلَ سَلِمَ

کناردا قالان سلامت قالار .

مَنْ عَرَفَ النَّاسَ لَمْ يَعْتَمِدْ عَلَيْهِمْ

خلقی تانییان اونا گووه‌نمز .

مَنِ اسْتَغْنىٰ عَنِ النَّاسِ اَغْناهُ اللّه

خلقه محتاج اولمایانی آلله محتاج ائتمز .

جواد ـ هیئت

حضرت علی(ع)نین اؤگودلری

****

ثَلاثٌ لایَنْظُرُاللّهُ اِلَیْهِمْ: اَلْعامِلُ بِالظُّلْمِ،وَالْمُعینُ اِلَیْهِ وَالرّاضی بِهِ

تانری اوچ کیشی‌یه نظرائتمز: ظالمه، ظالمه‌یاردیم ائده‌نه وظلمه راضی اولانا .

اَلْبَغْیُ یُخَرِّبُ الدِّیارَ

ظلم، اولکه‌نی خراب ائده‌ر.

راکِبُ الظُّلْمِ یَکْبُو بِهِ مَرْکَبُهُ

ظلم آتینا مینه‌نی ، آتی ییخار.

مَنْ ظَلَمَ ظُلِمَ

هرکس ظلم ائده‌رسه ، ظلم گؤره‌ر

سَبُعٌ اَکُولٌ حَطُومٌ خَیْرٌ مِنْ والٍ ظَلُومٍ غَشُومٍ

ییرتیجی حیوان، ظالم و قابا والی‌دن یاخشیدیر .

تَکَلَّمُوا تُعْرَفُوا فَاِنَّ الْمَرْءَ مَخْبُوٌّ تَحْتَ لِسانِهِ

دانیشین تاکی‌تانیناسیز، چونکی‌هرکیشی‌اؤز دیلی‌نین آلتیندا گیزلنمیشدیر.

لاتَنْظُرْ اِلی مَنْ قالَ ،وَانْظُرْ اِلی ما قالَ

باخما کیم‌دئمیش، باخ گؤر نه‌دئمیش

اَلْکَلامُ کَالدَّواءِ قَلیلُهُ نافِعٌ وَکَثیرُهُ قاتِلٌ

سؤز، داواکیمی‌دیر، آزی فایدالی ، وچوخو اؤلدورن دیر

اِنَّ الْکَلامَ الْحُکَماءِ اِذاکانَ صَواباً کانَ دَواءً وَاِذاکانَ خَطاءً کان داءً

حکیملرین سؤزلری دوغرو اولورسا، داوادیر، یانلیش اولورسا دردکیمی‌دیر.

رُبَّ کَلامٍ اَنْفَذُ مِنَ السِّهام، رُبَّ کَلامٍ کَالْحِسامِ

سؤز وار اوخدان ایتی ، سؤز وار قیلینج کیمی.

مَنْ قالَ مالایَنْبَغی سَمِعَ مالایَشْتَهی

نامربوط دانیشان ، نامطبوع ائشیده‌ر.

اِنْ اَتاکُمُ اللّهُ بِنِعْمَةٍ فَاشْکُرُوا ،وَاِنْ اِبْتِلاکُمُ اللّهُ بِمُصیبَةٍ فَاصْبِرُوا

تانری نین نعمتینه شکرائت، مصیبتینه‌ده دؤز.

اِکذبِ السِّعایَةَ وَالنَّمیمَةَ کانَتْ باطِلَةً اَمْ صَحیحَةً

آرا وورماق ایچون دئییلن سؤزو تکذیب ائت، ایستر یالان اولسون ایستردوغرو.

اِیّاکَ وَالنَّمیمَةَ فَاِنَّها تَزْرَعُ الضَّغینَةَ وَتُبْعِدُ عَنِ اللّهِ وَالنّاسِ

آرا ووروشدورماقدان صاقین، چونکی کین تؤره‌ده‌ر، وسنی الله‌دان وخلقده‌ن اوزاقلاشدیرار.

جواد ــ هیئت

حضرت علی(ع)نین اؤگودلری

****

أَفْضَلُ النَّاسِ أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ.

ان اوستون آدام خلقه، ان فایدالی اولان دیر.

مَنْ لَمْ يَنْفَعُكَ حَيَاتُهُ فَعُدَّهُ فِي الْمَوْتَى.

دیرلیکینده یارامایانی اؤلو سای

رُبَّ خَيْرٍ وَافَاكَ مِنْ حَيْثُ لاتَرْتَقِبُهُ.

بعضا گؤزله‌مه‌دیگین یئردن فایدا گؤره‌رسن.

اَلْعَجَلَةُ مَذْمُومَةٌ فِي كُلِّ أَمْرٍ إِلاَّ فِيمَا يَدْفَعُ الشَّرَّ.

تله‌سمک، شری دفع ائتمکدن سوای هرایشده پیسدیر.

مَنْ عَجِلَ زَلَّ.

تله‌سن چاشار.

مَنْ صَبَرَهَانَتْ مُصِيبَتُهُ.

صبر ائده‌نین مصیبتی یونگوللَه‌شر.

مَنْ يَصْبِرْ يظفُرْ

صبر ائده‌ن قازانار.

شَرُّ النَّاسِ مَنْ كَانَ مُتَتَبِّعاً لِعُيُوبِ النَّاسِ وَعَمِياً عَنْ مَعَايِبِهِ

آدامِلارین پیسی اؤزگه‌لرین عیبینی گؤره‌ن و اؤزعیبینی گؤرمه‌ین دیر

سَامِعُ الْغِيبَةِ أَحَدُالْمُغْتَابِينَ.

غیبته قولاق آسان، غیبت ائده‌نلردن بیری صاییلار.

اَلْفُرْصَةُ تَمُرُّمَرَّالسَّحَابِ فَانْتَهِزُوا فُرَصَ الْخَيْرِ.

فرصت بولودکیمی کئچیر، پس اونو الدن وئرمه.

غَافِصِ الْفُرْصَةَ عِنْدَإِمكَانِهَا فَإِنَّكَ غَيْرُمُدْرِكِهَا عِنْدَ فَوْتِهَا.

فرصت اله دوشنده قدرینی بیل، الدن گئده‌رسه قاییتماز.

مَنْ قَصُرَعَنِ السِّيَاسَةِ صَغُرَعَنِ الرِّيَاسَةِ.

سیاستده قصورائده‌ن ریاستدن تئز دوشر.

شِدَّةُالْحِقْدِمِنْ شِدَّةِالْحَسَدِ

کینه‌نین شدتی گیجیگین چوخلوغوندان دیر

إِسْتَشِرْعَدُوَّكَ الْعَاقِلَ وَاْحْذَرْ رَأْيَ صَدِيقِكَ الْجَاهِلِ

عقللی دشمن ایله مشورت ائت، وجاهل دوستون رأییندن صاقین

جواد هیئت

حضرت علی(ع)نین اؤگودلری

اَلْجاهِلُ لایَعْرِفُ تَقْصیرُهُ وَلایقْبَلُ مِنَ النّاصِحِ لَهُ

جاهل تقصیرینی بیلمز و اؤگوده قولاق آسماز

رُبَّ صَدیقٍ یُؤتی مِنْ جَهْلِهِ لامِنْ نیَّتِهِ

بعضی دوستلار، ایسته‌مه‌دن، جهل لریندن ضرر یئتیره‌رلر

رُبَّ جاهِلٍ نَجاتُهُ بِجَهْلِهِ

بعضا جاهل آدامی، جهلی قورتارار

اَلْمَرْءُ عَدُوٌّ لِما جَهِلَ

آدام بیلمه‌دیگینه دشمن اولار

اَلْعِلْمُ یُنْجیکَ ،اَلْجَهْلُ یُرْدیکَ .

بیلیک سنی قورتارار، وجهل سنی باتیرار

اَلْعالِمُ یَنْظُرُ بِقَلْبِهِ وَخاطِرِهِ ،اَلْجاهِلُ یَنْظُرُ بِعَیْنِهِ وَناظِرِهِ

بیلیک لی ، بصیرت گؤزوایله گؤره‌ر، جاهل ظاهری گؤزیله باخار

اَلْعاقِلُ یَطْلُبُ الْکَمالَ ،اَلجاهِلُ یَطْلُبُ المالَ

عقللی کمال ایسته‌ر، جاهل مال .

اَلْعالِمُ حَیٌّ وَاِنْ کانَ مَیِّتاً ،اَلْجاهِلُ مَیِّتٌ وَاِنْ کانَ حَیّاً

بیلیک لی اؤلسه‌ده دیری صاییلار، جاهل دیریلیگینده ده اؤلو.

مَنْ لَمْ یَعْرِفِ الْخَیْرَمِنَ الشَّرِّ فَهُوَمِنَ الْبَهائِمِ

یاخشیلیغی یاماندان سئچمه‌ین حیواندیر.

شَرُّالنّاسِ مَنْ کافیٰ عَلَی الْجَمیلِ بِالْقَبیحِ وَخَیْرُالنّاسِ مَنْ کافیٰ عَلَی الْقَبیحِ بِالْجَمیلِ . آدامларین آن پیسی یاخشیلیغا یامانلیق ائده‌ن، و،ان یاخشیسی یامانلیغا ،یاخشیلیق ائده‌ندیر

اَلْمُحْسِنُ حَیٌّ وَاِنْ نُقِلَ اِلیٰ مَنازِلِ الْاَمْواتِ

یاخشیلیق ائله‌ین اؤلولر دیارینا گئتمیش اولسادا دیری دیر.

بِالْبِرِّیُسْتَعْبَدُالْحُرُّ

یاخشیلیقلا، آیگیت قول اولار

اِذا صَنَعْتَ مَعْرُوفاً فَاسْتُرْهُ ، اِذا صُنِعَ اِلَیْکَ مَعْرُوفٌ فَانْشُرْهُ

یاخشیلیق ائده‌رسن اؤرت ، سنه یاخشیلیق اولورسا ، یای !

جواد ـ هیئت

حضرت علی(ع)نین اوگودلری

****

اَلْاِحْسانُ يَسْتَعْبِدُالْاِنْسانَ ،اَلْمَنُّ يُفْسِدُالْاِحْسانَ

احسان انسانی قول ائدەر، منت قویماق اونو دەگردن سالار

كَثْرَةُالَّذينَ يُصَبِّرُالصّادِقَ كاذِباً

بورجون، چوخلوغو آدامی یالانچی ائدەر

اَلْوَعْدُ قَرْضٌ وَالْبِرُّ اِنْجازُه

سوز وئرمک بیر بورجدورکی وفا ایله اودەنر

لاتَعِدْ عَمّا تَعْجِزُعَنِ الْوَفاءِ بِه

یئرینەگتیره بیلمیەجگین وعدەنی وئرمه

مَنْ غَلَبَ هَواهُ عَلیٰ عَقْلِهِ ظَهَرَتْ عَلَيْهِ الْفَضائِحُ .

هرکسین نفسی عقلینه غالب گلسه، رذیل اولار

اَلْاِصابَةُ سَلامَةٌ ،اَلْخَطاءُ مَلامَةٌ ،اَلْعَجَلُ نَدامَةٌ

دوغرولوق سلامت ،اگریلیک ملامت ،و تلسمک ندامت گتیرەر

اَلْعَقْلُ زَيْنٌ، وَالْحُمْقُ شَيْنٌ، اَلْحَزْمُ بِضاعَةٌ ،اَلتَّوانِی اِضاعَةٌ :

عقل زینت و احمقلیک عیب دیر. احتیاط قازانج و اهمال زیان گتیرەر

اَلصِّدْقُ نَجاحٌ ، اَلْكِذْبُ فَضاحٌ ،اَلْمُصيبُ واجِدٌ ،اَلْمُخطی فاقِدٌ

دوغرولوق قورتاریجی و یالان رذیل ائدیجی‌دیر. دوز، تاپار و اگری ایتیرەر

مَنْ دَخَلَ مَداخِلَ السُّوءِ اُتُّهِمَ

پیس یئره گئدەن متهم اولار

رُبَّ قَريبٍ اَبْعَدُمِنْ بَعيدٍ

اِئله یاخینلار وارکی اوزاقدان دا اوزاقدیر

مَنْ كَتَمَ الْاَطِبّاءَ مَرَضَهُ فَقَدْ خانَ بَدَنِهِ

حکیم‌دن دردینی گیزلەدن اوزونەخیانت ائدەر

لاتَفْرَحَنَّ بِسِقْطَةِ غَيْرِكَ فَاِنَّكَ لاتَدْری ما يُحْدِثُ بِكَ الزَّمانُ

اوزگەنین دوشماغیندان سئوینمه ! چونکه بللی دگیل زمانه سنین اوغرونا نه چیخاردا جاق . .

ج ـ هیئت